

Datum
2019-11-13Diarienummer
KS-2019/1429.119Handläggare
Lena Fyrvald
08-535 313 95
Lena.Fyrvald@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Inför ett äldreperspektiv i all stadsplanering - motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Michaela Lööf (S) och Margareta Vikgren (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Med hänvisning till vad som sägs i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 13 november 2019, anses motionen besvarad.

Sammanfattning

Sara Heelge Vikmång (S), Michaela Lööf (S) och Margareta Vikgren (S) har väckt en motion i fullmäktige om att införa ett äldreperspektiv i all stadsplanering. Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att ett äldreperspektiv inkluderas och synliggörs i all stadsplanering i kommunen.

Motionen har remitterats till vård- och omsorgsnämnden och Huddinge pensionärsråd.

Stadsmiljöer som möjliggör för äldre att vara delaktiga och aktiva i samhället kännetecknas av närhet, trygghet och tillgänglighet. En av de viktigaste aspekterna för närhet är att det är gångavstånd till målpunkter, som t ex kommunikationer, affärer och andra viktiga samhällsfunktioner så att vardagslivet underlättas. Trygghet är både fysiska åtgärder och mänsklig närvaro i det offentliga rummet. En varierad, blandad bebyggelse med omväxling som erbjuder både vila och aktivitet är viktigt. Sittplatser är både viktiga mötesplatser och gör att seniorerna orkar vistas längre i stadsmiljöer.

Ytterligare en viktig faktor för livskvaliteten hos äldre är att man självständigt kan röra sig till olika målpunkter med service etc för att klara sitt vardagsliv. I Huddinges gångplan och trafiksäkerhetsplan, som båda är kopplade till Huddinges trafikstrategi, tas äldreperspektivet upp och ett antal åtgärder föreslås.

Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att förvaltningen redan idag har ett äldreperspektiv i planeringen men att kommunorganisationen gemensamt behöver hålla kunskapen färsk. Inom ramen för det arbete som pågår inom samhällsbyggnadsavdelningen med att systematisera och synliggöra social

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2019-11-13Diarienummer
KS-2019/1429.119

hållbarhet i den fysiska planeringen ingår många olika aspekter och perspektiv. Många av perspektiven rör alla åldrar men vissa aspekter som är av särskild betydelse för den äldre befolkningen kommer att synliggöras tydligare framöver.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att motionen härmed anses besvarad.

Beskrivning av ärendet

Sara Heelge Vikmång (S), Michaela Lööf (S) och Margareta Vikgren (S) har väckt en motion om att införa ett äldreperspektiv i all stadsplanering (bilaga 1). Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att ett äldreperspektiv inkluderas och synliggörs i all stadsplanering i kommunen.

Motionen har remitterats till vård- och omsorgsnämnden och Huddinge pensionärsråd.

Remissinstansernas synpunkter

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ser i sak positivt på det som motionärerna föreslår. Enligt nämndens uppfattning vore det än mer ändamålsenligt att belysa frågor som rör tillgänglighet i ett bredare perspektiv. Att göra en tillgänglighetsanalys inför all stadsplanering skulle innebära att hänsyn tas till behov utifrån funktionsvariationer i allmänhet och inte endast utifrån ett åldersperspektiv. Förvaltningen förordar därför att en tillgänglighetsanalys genomförs i all stadsplanering. På så sätt beaktas och tillvaratas åsikter och synpunkter utifrån olika tillgänglighetsaspekter på ett tidigt stadium i planeringsprocessen. (Bilaga 2).

Huddinge pensionärsråd

Huddinge Pensionärsråd instämmer i motionärernas förslag och påpekar att begreppet ”ur ett äldreperspektiv” är att föredra framför begreppet ”rörande äldrefrågor”.

Förvaltningens synpunkter

Världens befolkning åldras och urbaniseras och vi behöver planera för en åldrande befolkning. Enligt prognoser beräknas antalet äldre (65+) i Sverige att öka med 25 procent fram till 2030. För att planera så att vi skapar ett fungerande samhälle behöver vi ha kunskap om vad som är bra ur många olika åldrars perspektiv, istället för ett äldreperspektiv krävs snarare ett åldersperspektiv.

I kommunen arbetar vi med jämlik styrning sedan flera år tillbaka. Huddingeborna ska få samma goda service, bemötande och levnadsvillkor oavsett var i kommunen de bor. Ålder, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning ska inte heller spela någon roll. Genom arbetet med jämlik styrning synliggörs omotiverade skillnader mellan könen men även utifrån olika åldrar. Med det som grund pågår ett arbete inom samhällsbyggnadsavdelningen

för att skapa en systematik så att dessa perspektiv följer med från den övergripande planeringen vidare till detaljerad planering och genomförande.

Kunskap och medvetenhet är centralt för att lyckas fånga flera olika perspektiv. Eftersom kunskap kring äldre finns på flera olika håll inom den kommunala organisationen behöver arbetssätten anpassas för att fånga upp dessa, vi behöver arbeta förvaltningsöverskridande. Ett äldreperspektiv i planeringen kan handla om hälsa och välbefinnande, möjligheten till ett aktivt åldrande som skapar förutsättningar för fortsatt deltagande i sociala, kulturella och medborgerliga sammanhang. Men även möjligheten till ett fysiskt aktivt liv med vistelse i grönområden, nöjes- och motionspromenader. En bra utemiljö för äldre handlar om träd, grönska och sittplatser – något som även andra åldersgrupper har nytta och glädje av.

Ett äldreperspektiv i planeringen handlar också om det sociala livet, tillgång till mötesplatser och upplevelse av trygghet. Tillgänglighet har stor inverkan på äldres livskvalitet och möjligheten att vara självständig. Här finns en hel del lagar och regler för personer med funktionsnedsättningar som kommunen redan behöver följa i sitt arbete med fysisk planering.

Göteborgs stad har sedan 2015 varit medlem i WHO:s globala nätverk för åldersvänliga städer, Age-friendly Cities och communities. Nätverket fokuserar på frågor om hur vi kan planera och anpassa våra städer för en åldrande befolkning. Göteborg har tagit fram en rapport där de redogör för vad en åldersvänlig stad kan vara.

Åldersvänliga stadsmiljöer, som möjliggör för äldre att vara delaktiga och aktiva i samhället, kännetecknas av närhet, trygghet och tillgänglighet. En av de viktigaste aspekterna för närhet är att det är gångavstånd till målpunkter, såsom kommunikationer, affärer och andra viktiga samhällsfunktioner och vardagsservice. Trygghet är både fysiska åtgärder och mänsklig närvaro i det offentliga rummet. En varierad, blandad bebyggelse med omväxling som erbjuder både vila och aktivitet är viktigt. Sittplatser är både viktiga mötesplatser och gör att seniorerna orkar vistas längre i stadsmiljöer.

För att våra stadsmiljöer ska vara åldersvänliga behövs ett tillgänglighetsperspektiv som tar hänsyn till när människor har och får svårigheter att röra sig, se, höra, bearbeta, tolka och förmedla intryck. Funktionell belysning som underlättar orientering, lyser upp viktiga funktioner och inte bländar ökar tryggheten såväl som mänsklig närvaro. Saker som lyfts fram som viktigt för en god vistelse i stadsmiljön är sittplatser, offentliga toaletter, dricksvattenfontäner och offentlig konst. Seniorer vill gärna vara delaktiga i stadsplanering och ha inflytande över seniorers behov.

Boendemiljön och närmiljön är den viktigaste platsen för många seniorer. Forskning visar att äldre personer spenderar den största delen av sin tid i sin närmiljö till skillnad från t ex barn som är i förskola och skola under en del av dagen. Själva bostaden är också mycket viktig bl a utifrån tillgänglighetsperspektivet. Många äldre vill gärna bo i kollektivhusboende och gemenskapsboenden och ser det som en möjlighet för att råda bot på ensamhet.

Datum
2019-11-13Diarienummer
KS-2019/1429.119

En viktig faktor för livskvaliteten hos äldre är att man självständigt kan röra sig till olika målpunkter med service etc för att klara sitt vardagsliv. I Huddinges gångplan och trafiksäkerhetsplan, som båda är kopplade till Huddinges trafikstrategi, tas äldreperspektivet upp och ett antal åtgärder föreslås. Enligt trafiksäkerhetsplanen är arbetet med äldres resor främst inriktat på gångstråk till viktiga målpunkter och hållplatser i kollektivtrafiken eftersom det framförallt är där som äldre exponerar sig och utsätter sig för störst skaderisk. Trafikmiljön ska vara så pass säker att äldre ska kunna ta sig mellan hemmet och service etc utan att riskera att skadas svårt. Enligt gångplanen kan det många gånger vara små detaljer i trafikmiljön som kan bli stora hinder för äldres möjlighet att våga och kunna göra gångresor. I gångplanen finns ett antal riktlinjer som t ex att kommunens gångmiljöer ska vara tillräckligt belysta för att ge god överblickbarhet och trygghet, det ska finnas tillräckligt med platser för vila och gångtyor ska vara jämna och halkfria.

Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att förvaltningen redan idag har ett äldreperspektiv i planeringen men att kommunorganisationen gemensamt behöver hålla kunskapen färsk. I arbetet med fysisk planering ingår att belysa många olika frågor för att utveckla ett hållbart samhälle, där de tre delarna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet ingår. Det samhälle vi planerar ska vara till för alla och omfattar barn, äldre, människor med funktionsvariationer etc. Inom ramen för det arbete som pågår på samhällsbyggnadsavdelningen med att systematisera och synliggöra social hållbarhet i den fysiska planeringen ingår många olika perspektiv av social hållbarhet. Många av perspektiven rör alla åldrar men vissa aspekter som är av särskild betydelse för den äldre befolkningen kommer att lyftas fram tydligare framöver.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att motionen härmed anses besvarad.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga juridiska konsekvenser. Inga ytterligare ekonomiska konsekvenser väntas uppkomma förutom den arbetstid som läggs ner på dessa frågor inom ramen för samhällsplaneringen och samhällsbyggnad i kommunen.

Camilla Broo
KommundirektörHeléne Hill
SamhällsbyggnadsdirektörLena Fyrvald
Hållbarhetsstrateg

Datum
2019-11-13

Diarienummer
KS-2019/1429.119

Bilagor

- Bilaga 1. Motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Michaela Lööf (S) och Margareta Vikgren (S) om att införa ett äldreperspektiv i all stadsplanering.
- Bilaga 2. Vård- och omsorgsnämndens remissvar
- Bilaga 3. Huddinge pensionärsråds remissvar

Beslutet delges

Motionärerna

Remissinstanserna